



Objekti globoko v vesolju avgusta

Avgusta opolnoči kulminirajo ozvezdja Vodnar, Pegaz, Kuščar in Kefej, tema pa se podaljša na malone šest ur. Rimska cesta se boči čez nebo od vzhoda do zahoda in je še vedno v ugodni legi za opazovanje z binokularjem.

V Vodnarju najdemo dve kroglasti kopici, *NGC 6981 (M 72)* in *NGC 7089* (M 2)*, odprto kopico *NGC 6994* (M 73)* ter planetarno meglico *NGC 7009**. V Pegazu, velikem ozvezdju, najdemo pravzaprav le kroglasto kopico *NGC 7078* (M 15)*, v Kuščarju dve kroglasti kopici, *NGC 7209** in *NGC 7243**, ter v Kefeju prav taki dve, *NGC 7160** in *NGC 7235*. Zvezdica pomeni, da objekt vidimo kljub svetlobnem onesnaženju.

NGC 7078 (M 15) v Pegazu je v naših inštrumentih vidna pod kotom 7 ločnih minut, v resnici pa ima v razdalji 33 600 svetlobnih let premer 175 svetlobnih let. Rimska cesta bi zvezde iz nje iztrgala s plimskimi silami na razdalji 210 svetlobnih let od centra te kroglaste kopice: najbrž je najgostejša v naši galaksiji, tako gosta, da bi v centru utegnili imeti črno luknjo, ki jo astronomi zdaj skušajo odkriti s pomočjo Hubblovega teleskopa. Poleg 112 spremenljivk (tudi Kefeide tipa II) in 9 pulzarjev so v tej kopici našli tudi planetarno meglico.

Tudi *NGC 7089 (M 2)* je gosta kopica, a *NGC 6981 (M 72)* sodi med najmanj goste. Ni pa še odločeno, ali je *NGC 6994 (M 73)* res odprta kopica (ali ostanek zelo stare odprte kopice), ali pa je le asterizem – v daljnogledu je videti le štiri zvezde na kupu.

Rok Vidmar

Efemeride avgust 2022

(Efemeride si lahko ogledate tudi v reviji Življenje in tehnika.)

datum	Sonce		Luna		čas
	vzhod	zahod	vzhod	zahod	
01.08.	05:44	20:32	09:15	22:33	CEST
05.08.	05:49	20:26	13:58	23:53	CEST
10.08.	05:55	20:19	19:52	03:08	CEST
15.08.	06:01	20:11	22:08	09:53	CEST
20.08.	06:07	20:03	–	15:43	CEST
25.08.	06:14	19:54	03:42	19:34	CEST
30.08.	06:20	19:44	09:24	21:15	CEST

Planeti:

- ★ **Merkur** ves mesec zahaja slabo uro za Soncem. Sredi meseca se iz ozvezdja Leva preseli v ozvezdje Device.
- ★ **Venera** v začetku meseca vzhaja okoli štirih zjutraj, konec meseca pa okoli petih. Avgusta iz ozvezdja Dvojčkov prek ozvezdja Raka potuje v ozvezdje Leva.
- ★ **Mars** sprva vzhaja okoli polnoči, konec meseca pa je na nebu že okoli enajstih. V začetku meseca se iz ozvezdja Ovna pomakne v ozvezdje Bika.
- ★ **Jupiter** v ozvezdju Rib sprva vzhaja okoli pol enajstih, nato pa vse bolj zgodaj in konec meeca vzide že pred deveto.
- ★ **Saturn** lahko skoraj ves avgust opazujemo vso noč, le konec meseca v ozvezdju Kozoroga zaide že okoli petih.
- ★ **Uran** v ozvezdju Ovna sprva vzhaja okoli polnoči, konec meseca pa že kmalu po deseti.

V noči z 11. na 12. avgust nastopi maksimum meteorskega roja Perzeidov s približno 100 utrinki na uro.

Urška Pajer

MESEČNEGA SESTANKA JULIJA IN AVGUSTA NI

Bernard Ženko

Objekti globoko v vesolju septembra Efemeride september 2022

Septembra opolnoči kulminirajo ozvezdja Kipar, Trikotnik, Andromeda in Kasiopeja, tema pa je že osem ur. Rimska cesta se boči čez nebo od vzhoda do zahoda in je še vedno v ugodni legi za opazovanje z binokularjem.

V Kiparju vidimo galaksijo *NGC 253*, v Trikotniku *NGC 598*, v Andromedi *NGC 224 (M 31)* s spremljevalkama *NGC 221 (M 32)* in *NGC 205 (M 110)*, pa tudi odprto kopico *NGC 752* in planetarno meglico *NGC 7662*, Kasiopeja pa je polna odprtih kopic: *NGC 129*, *NGC 457*, *NGC 205*, *NGC 581 (M 103)*, *NGC 663*, *Cr 463*, *Stock 2*, *Mark 6*, *Mel 15*, *Tr 3*, *NGC 7654 (M 52)* in *NGC 7789*.

Galaksija *NGC 253* v Kiparju sodi med najsvetlejšje na našem nebu. Od nas je, skupaj z ostalimi članicami jate v Kiparju, oddaljena 8 milijonov svetlobnih let, v njej je izjemno veliko medzvezdnega prahu in zvezde v njej nastajajo s tako vrtoglavo hitrostjo, da se v njenem centru utegne narediti tako velika črna luknja, da se bo v tej galaksiji sprožil kvazar.

Najsvetlejša galaksija, kar jih vidimo, pa je Andromedina meglica, galaksija, članica lokalne jate, ki je oddaljena 2,5 milijona svetlobnih let. Ni jasno, ali je večja od naše Rimske ceste ali ne, in tudi ne, ali ima – tako kot naša – prečko ali ne. Kadar pa je ozračje izjemo prozorno, nudi pogled, ki smo ga uživali vsi udeleženci tabora Kavka 2005: v binokularju 20×100 slika ni zaostajala ne po barvah, ne po podrobnostih za tisto, ki jo je posnel Hubblov teleskop.

Rok Vidmar

Napišite prispevek!

Mesečnik potrebuje prispevke. Zato pozivam vse, ki želite kaj objaviti, da mi po elektronski pošti pošljete svoj prispevek. Prispevki so lahko raznovrstni: poročilo o opazovanju, slika, risba, zanimiva astronomska novica, predstavitev domačega observatorija ali teleskopa, skratka – karkoli, kar bodo ostali člani društva z zanimanjem prebrali.

Aram Karalič

(Efemeride si lahko ogledate tudi v reviji Življenje in tehnika.)

datum	Sonce		Luna		čas
	vzhod	zahod	vzhod	zahod	
01.09.	06:22	19:41	11:49	21:57	CEST
05.09.	06:27	19:33	16:47	--	CEST
10.09.	06:34	19:23	19:50	06:10	CEST
15.09.	06:40	19:14	21:37	12:21	CEST
20.09.	06:46	19:04	00:27	17:03	CEST
25.09.	06:52	18:54	06:02	19:03	CEST
30.09.	06:59	18:44	12:13	21:00	CEST

Planeti:

- ★ **Merkur** v ozvezdju Device ujamemo povsem ob koncu meseca, ko vzide uro pred Soncem.
- ★ **Venera** v začetku meseca vzhaja okoli petih, konec meseca pa okoli šestih zjutraj. Sredi meseca se iz ozvezdja Leva preseli v ozvezdje Device.
- ★ **Mars** v začetku meseca vzhaja okoli enajstih, konec meseca pa še uro prej. Giblje se v ozvezdju Bika.
- ★ **Jupiter** v ozvezdju Rib sprva vzhaja okoli pol devetih, preostanek septembra pa je na nebu vso noč.
- ★ **Saturn** v začetku meseca zahaja okoli petih zjutraj, nato pa vedno bolj zgodaj in konec meseca v ozvezdju Kozoroga zaide že pred tretjo.
- ★ **Uran** sprva vzhaja okoli desetih, konec meseca pa je na nebu že ob osmih. Nahaja se v ozvezdju Ovna.

Jesen se začne 23. septembra ob 3:04.

Urška Pajer

Javorniški Mesečnik izdaja Astronomsko društvo Javornik, Ljubljana / ISSN 1581-1379 / urednik Aram Karalič / izhaja v prvi polovici meseca / prejemale ga brezplačno vsi člani Astronomskega društva Javornik / prispevke pošljite na naslov info@adj.si / **ROK ZA ODDAJO PRISPEVKOV JE 7. DAN V MESECU** / prispevkov praviloma ne lektoriramo / stavljeno v L^AT_EXu